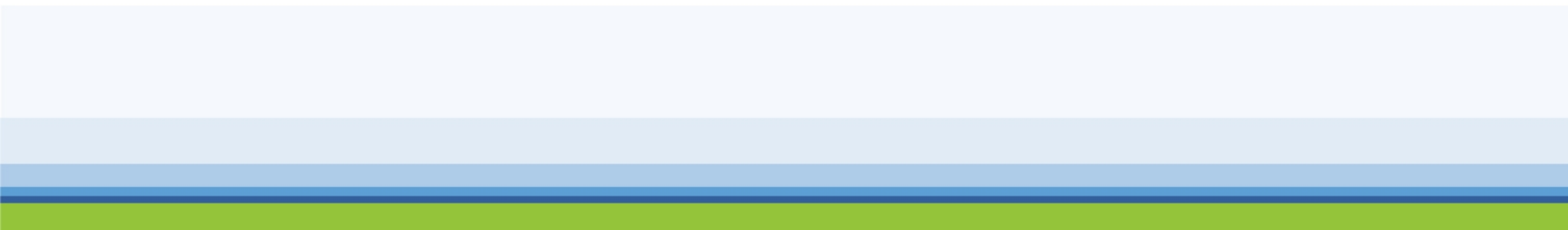

Kadernota 2026-2030 en mogelijke scenario's

Bijlage A bij opiniërende bespreking
Algemeen Bestuur 10 juni

*Deze bijlage is ter informatie / ondersteuning van uw opiniëring.
(Deze presentatie wordt niet gepresenteerd.)*

Inhoud

- Terugblik en context
 - Kostenontwikkeling Kadernota
 - Bijsturen in een complexe context: scenario's
 - Lange termijn perspectief
-

Terugblik en context

Vertrekpunt B&MR 2025-2029:

- Bandbreedte watersysteemtaak: +8% tot +12% per jaar. Bandbreedte zuiveringstaak: +6 tot +9 euro per jaar.
- Het waterschap acht een lastendrukstijging van minder dan 10% voor de meeste categorieën gewenst, vanuit oogpunt van maatschappelijke aanvaardbaarheid. Een stijging van meer dan 10% is alleen acceptabel indien opgaven dit eisen en de noodzaak hiervan stevig onderbouwd is.
- Vanuit oogpunt van financiële weerbaarheid wordt gestuurd op een reservepositie die zich aan het eind van de planperiode naar het midden van de bandbreedte uit het reservebeleid beweegt, waarbij de reserves gedurende de planperiode niet te ver onder het niveau van 25% zakken.

25 maart – Beeldvormende bespreking kadernota

- Verbinden en koers houden
- Grote opgaven realiseren in een dynamische omgeving
- Investeren in de weerbaarheid van het waterschap
- Balans tussen uitvoering, ambities, financiële gezondheid en lastendruk
- Prioriteren en temporiseren waar nodig, zonder achteruitgang (niet 'achteruitboeren')
- Ontwikkelen van scenario's

Sindsdien:

- Berekening voor de kadernota toont een forse stijging in kosten en lastendruk
- In lijn met beeldvormende bespreking van maart heeft het college scenario's in kaart gebracht
- Het Algemeen Bestuur wordt gevraagd hierover op 10 juni opiniërend te spreken, ter voorbereiding op de besluitvorming over de kadernota in de AB vergadering van 8 juli

Kostenontwikkeling Kadernota

Uitgangspunt Kadernota

De vastgestelde Begroting & Meerjarenraming (B&MR) van AB november 2024 vormt de basis voor de Kadernota 2026-2030.

Vervolgens brengen we per categorie de kostenontwikkelingen in beeld

- A. Besluiten van het Algemeen Bestuur voorafgaand aan de behandeling van de Kadernota
- B. Autonome ontwikkelingen en besluiten van het Dagelijks Bestuur
- C. Verwachte besluitvorming na de Kadernota, maar vóór de B&MR
- D. Verwachte ontwikkelingen ná de B&MR (nieuwe ontwikkelingen)

De vier hiernavolgende sheets laten per categorie de financiële impact zien.

Dit is gebaseerd op het referentie scenario.

A. Besluiten voor kadernota

Programma	Onderwerp	2026	2027	2028	2029	2030
1) Bestuur en Omgeving	Beleidshuis	0,3	0,3	0,3	0,0	0,0
2) Waterveiligheid	Oostvaardersdijk, HWBP (Kapitaallasten)	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
3) Voldoende en gezond water	Waterbeschikbaarheid	0,9	0,6	0,4	0,5	0,3
	GR Aqualysis	0,1	0,1	-0,1	0,1	0,1
5) Financiën, organisatie en informatie	GR Flevolands Archief	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	GR Het Waterschapshuis	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	GR GBLT	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Eindtotaal		1,5	1,2	0,9	0,9	0,7

B. Autonoom en DenH besluiten

Programma	Onderwerp	2026	2027	2028	2029	2030
1) Bestuur en omgeving	Bijdrage WOZ-kosten	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
2) Waterveiligheid	HWBP bijdrage obv UvW	0,3	-0,1	0,2	0,4	3,9
3) Voldoende en gezond water	MJOBP WBH (<u>DenH</u>)	0,3	0,5	0,8	1,5	1,3
	MJOBP ZG, deel gemalen (<u>DenH</u>)	0,5	0,2	0,1	0,0	0,0
4) Schoon, gezuiverd water	MJOBP ZG, deel zuiveringen (<u>DenH</u>)	0,7	0,4	0,4	0,3	0,4
5) FOI	Doorwerking hogere inflatie 2025	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6
	Inflatie 2026 va 2026 obv CPB/DNB	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
	Inflatie (nw jaar planperiode)	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5
	Doorwerking CAO 2025 + bestuur	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
	Loonontwikkeling va 2026 obv CPB/DNB	0,2	0,3	0,4	0,6	0,6
	Loonontwikkeling (nw jaar planperiode)	0,0	0,0	0,0	0,0	2,3
	MJOBP D&I (<u>DenH</u>)	0,0	-0,2	-0,3	-0,2	0,2
	Opleidingskosten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	Kapitaallasten	-0,3	0,6	1,8	2,4	2,8
Eindtotaal		2,9	3,1	4,7	6,5	14,4

- HWBP bijdrage: in AB september is +2,9 mln gepresenteerd obv prijspeil 2023. Uniecijfers gaan nu uit van een stijging in 2030 van +3,9 mln (indexatie incl actualisatie programmering)
- De kapitaallasten betreffen lasten incl voorfinanciering van het HWBP

C. Besluiten na Kadernota, voor B&MR

Programma	Onderwerp	2026	2027	2028	2029	2030
1) Bestuur en omgeving	Verkiezingen	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
	Kosten strategische agenda Flevoland	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	Agenda Biodiversiteit	0,3	0,4	0,5	0,8	0,8
	Weerbaar ZZL	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
	Onvoorzien (1%)	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5
	Herboordeling tabelbedrijven	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
	Flexibel en datagedreven bemaling (uit reserve WPH)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3) Voldoende en gezond water	Gebiedsproces bodemdaling	0,3	0,3	0,3	0,0	0,0
4) Schoon, gezuiverd water	Groefonds (exploitatiekosten)	0,0	0,0	0,4	0,4	0,4
	Aankoop Grond AWZI Almere (kapitaallasten)	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2
5) Financiën, organisatie en informatie	Digitale strategie	1,8	2,8	3,0	3,0	3,0
	Vitaal Zuiderzeeland	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0
Eindtotaal		5,0	6,0	6,8	6,9	7,0

* Besluit over onvoorzien bij kadernota / begroting

** Kosten energiestrategie flexibele bemaling (OPZOF) en automatisering uit reserve WPH: ca 0,5 mln

Totaalbeeld kostenontwikkeling

referentie voor scenario's

Categorie ontwikkeling / besluit	2026	2027	2028	2029	2030
A) Voor Kadernota	1,5	1,2	0,9	0,9	0,7
B) Autonome ontwikkelingen en besluiten dagelijks bestuur	2,8	3,1	4,6	6,5	14,3
C) Verwachte besluitvorming na Kadernota, vóór B&MR	5,0	6,0	6,8	6,9	7,0
D) Nieuwe ontwikkelingen na B&MR 2026-2030	0,0	3,0	4,6	5,6	6,7
Eindtotaal	9,4	13,3	16,8	19,8	28,7
Af: nieuwe ontwikkelingen uit B&MR 2025-2029	-2,8	-3,8	-5,4	-6,8	-6,8
Toename t.o.v. B&MR 2025-2029	6,6	9,5	11,4	13,0	21,9

De kosteninschatting voor nieuwe ontwikkelingen betreft onder andere de weerbaarheid van ZZL (zoals investeringen in aggregaten), de verhoging van de bijdrage voor de verkiezingen, de aanschaf van HVO-diesel voor Wortman en initiatieven rondom circulariteit en andere relevante projecten.

Het college heeft geconstateerd dat de financieringsrente van het HWBP fluctueert en oploopt door afwijkingen tussen de kasstromen van subsidies en uitgaven. Er worden momenteel oplossingsrichtingen onderzocht.

In het najaar wordt een technische notitie gepresenteerd met een actualisatie van de o.a. macro-economische uitgangspunten. Geopolitieke ontwikkelingen kunnen hier in de komende tijd invloed op hebben (er is o.a. een risico op bijstelling van de inflatieverwachtingen).

Bijsturen in een complexe context: scenario's

Constatering van DenH:

- De lastenontwikkeling van voorgaande sheets (hierna genoemd: referentiescenario 'doorzetten planning') is te hoog. Bijsturing is noodzakelijk.
- Hiervoor zijn scenario's ontwikkeld.
 - Voorkomen dat bereikte resultaten teniet worden gedaan / niet "achteruitboeren". Bij ontwikkeling scenario's daarom focus op nieuw te realiseren maatregelen.

Dilemma:

We staan voor de opgave om een goede **balans te vinden tussen ambitie en betaalbaarheid**.

- Tariefstijging is onvermijdelijk door externe druk en toenemende, genormeerde opgaven
- Tegelijk is er een maatschappelijk en sociaal effect van stijgende lasten
- Oog voor de maakbaarheid: niet alles kan tegelijk. De inhoudelijke opgaven zijn groot – soms groter dan we direct kunnen realiseren.
- Temporiseren vermindert financiële krapte op korte termijn

Hoofdpijnen van de drie scenario's

1. Referentiescenario: "Voortzetten planning"

1. Voortzetten van huidige plannen en ambities
2. Resultaat: lastendrukontwikkeling te hoog volgens het college

2. Voorkeurscenario van het college: "Verantwoord temporiseren"

1. Bijsturen door tijdelijk te temporiseren. Nieuwe maatregelen worden gefaseerd of later opgepakt
2. Koers en inhoudelijke ambities blijven leidend

3. Alternatief scenario: "Stagneren uitvoering bestuursprogramma"

1. Verdere verlaging van lastenstijging door forse beperking in uitvoering.
2. Nieuwe taken en ambities worden niet of slechts minimaal opgepakt
3. Door het college ontraden: sluit niet aan bij het bestuursprogramma en leidt tot onvoldoende voorbereiding op toekomstige ontwikkelingen

Een uitgebreidere beschrijving van de scenario's is opgenomen in de bijgevoegde notitie.

Uitgebreidere beschrijving scenario's

effect tov B&MR 2025-2029

Scenario:	"Voortzetten planning"					"Verantwoord temporiseren"					Stagneren uitvoering bestuursprogramma				
Onderwerp	2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030
Gebiedsproces bodemdaling	0,3	0,3	0,3	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Aankoop Grond AWZI Almere (kapitaallasten)	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Aanpak weerbaar ZZL (betreft nog niet de maatregelen)	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Waterbeschikbaarheid	0,9	0,6	0,4	0,5	0,3	0,9	0,6	0,4	0,5	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Groefonds	0,0	0,0	0,4	0,4	0,4	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,6	-0,6	-0,6
Kosten buitenruimte (kapitaallasten)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0
Agenda Biodiversiteit	0,3	0,4	0,5	0,8	0,8	0,2	0,2	0,3	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
MJOBP WBH	0,3	0,5	0,8	1,5	1,3	-0,1	0,2	0,5	1,2	1,0	-0,4	-0,2	0,1	0,8	0,6
MJOBP ZG, deel zuiveringen	0,7	0,4	0,4	0,3	0,4	0,5	0,2	0,2	0,2	0,3	0,5	0,2	0,2	0,1	0,2
cellulose opwerking Zeewolde	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Cellulose Lelystad	0,0	0,0	0,0	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Oostvaardersdijk, HWBP (Kapitaallasten)	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Onvoorzien (1%)	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
DAW impuls aanvragen/inzetten voor bestaande projecten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,2	-0,1	0,0	0,0	0,0
Digitale strategie	1,8	2,8	3,0	3,0	3,0	1,2	2,0	2,2	2,7	2,9	0,8	1,2	1,6	1,7	2,5
Flexibel en datagedreven bemaling											-0,5		0,5		
Totaal	5,5	6,3	7,5	8,7	8,5	2,9	3,5	4,2	5,4	5,3	0,7	1,0	1,3	2,0	2,7
Besparing tov "doorzetten planning"						-2,6	-2,8	-3,3	-3,3	-3,2	-4,8	-5,3	-6,2	-6,7	-5,8

Kostentoedeling

Op 13 mei heeft college besloten over de terinzagelegging van de kostentoedeling. Op basis hiervan is bij de bepaling van de indicatieve lastendruk in de scenario's is uitgegaan van onderstaande kostenaandelen.

Effect kostentoedeling:

Categorie kostentoedeling	kostenaandeel	Effect lastendruk
Ingezetenen	25,0%	100%
Gebouwd	54,0%	100,9%
Ongebouwd	19,3%	100%
Natuurterreinen	1,7%	77,3%
Totaal	100,0%	

Door de vermindering van het kostenaandeel natuur van 2,2% naar 1,7% is er bij alle scenario's sprake van een daling van de lastendruk voor natuurbeheerders.

Indicatieve lastendruk 2026 per scenario

Scenario: Voortzetten planning

In dit scenario wordt de indicatieve lastendruk voor huishoudens ca 15%, voor agrariërs op 19%.

Scenario: Verantwoord temporiseren (voorkeur college)

In dit scenario ligt de indicatieve lastendruk voor huishoudens op ongeveer 11%, voor agrariërs op ruim 12,5%.

Scenario: Stagneren van het Bestuursprogramma

In dit scenario wordt de indicatieve lastendruk voor huishoudens geschat tussen de 9% en 10%, voor agrariërs boven de 10,5%.

Reservepositie:

In alle drie de scenario's komt de reservepositie aan het *einde* van de planperiode (2030) ongeveer uit op het midden van de bandbreedte van 32,5% uit het reservebeleid (daarin is een bandbreedte opgenomen tussen 25% en 40% vd begrotingsomvang), conform het uitgangspunt van de Begroting & Meerjarenraming van november 2024. In het scenario 'voortzetten planning' blijft de reserve *gedurende* de gehele periode boven de 23% en voor de andere twee scenario's is dit boven de 20%.

Lange termijn perspectief

Het aanpakken van complexe opgaven en de verwachte toename van lasten zijn trends die zich de komende decennia zullen voortzetten.

Beelden van de landelijke Leerkring vooruitkijken (Unie van Waterschappen) tot 2050:

- “Uit de doorrekening van de 3 waterschappen volgt derhalve dat er over de periode 2024-2050 rekening gehouden moet worden met een kostenstijging met een factor 2,10. excl. inflatie.”
- “Als daarbij uit wordt gegaan van een inflatieontwikkeling van 3% per jaar dan wordt dat totaal een factor 4,2” / “vier keer over de kop”.
- Toename zit voor een belangrijk deel in investeringen. Dit heeft ook invloed op de ontwikkeling van de financiële positie. Deze beelden zijn in lijn met de eigen lange termijn doorkijk investeringen (AB juli 2024).

